

Het Woord

Gods Woord doet alles alleen

God maakt alles uit niets. Hij scheidt het licht uit de duisternis. Zo is het ook met Zijn Woord. In de dood is dat enkel leven. Daarom, wie aan Gods Woord vasthoudt en dat gehoorzaamt, die zal uiteindelijk ervaren wat David in Psalm 33:9 zegt: ‘Want Hij spreekt, en het is er; Hij gebiedt, en het staat er.’ Maar voordat iemand tot deze ervaring komt, moet hij wat verdragen, want het behoort tot Gods natuur om uit niets alles te scheppen.

De verborgen raad van God moeten we laten rusten

Wie de raad of het werk van de hoge goddelijke Majesteit precies en tot op het bot onderzoeken en uitvinden wil, buiten en zonder Zijn Woord, die waagt het om de wind met lepels te meten en het vuur op een weegschaal te wegen. God handelt en werkt soms met een bijzondere, wonderlijke raad en op een wijze die ons verstand te boven gaat. Hij verwerpt de een en maakt de ander rechtvaardig en zalig. Het komt ons niet toe om uit te wil-

len zoeken waarom Hij dat doet. Wij moeten die zaken aan God overlaten, en geloven dat Hij het niet zonder bepaalde oorzaak doet. En Hij zou werkelijk een arme God zijn als Hij aan elke willekeurige dwaas rekenschap en verantwoording af zou moeten leggen waarom Hij dit of dat werk doet. God heeft ons Zijn wil geopenbaard in Zijn Woord. Daar hebben wij genoeg aan en daarmee willen we tevreden zijn.

Doctor Staupitz, de augustijner vicaris in Duitsland, kon het zo juist en treffend zeggen: Het zou hachelijk en gevaarlijk zijn als wij op onze eigen krachten vertrouwden, ook al zouden we niet alleen heilig maar ook de grootste geleerden zijn en al zouden we precies weten hoe alles zit. Want het kan wel gebeuren dat wij ons zelfs vergissen in datgene wat wij het allerbeste weten en begrijpen; en dwalen, niet alleen tot grote en kennelijke schade van onszelf, maar ook van andere mensen. Daarom hebben wij het zo nodig om met de grootste ijver en in alle ootmoedigheid in de Heilige Schrift en het Woord van God te studeren. Ook moeten we met diepe ernst bidden dat wij de waarheid van het Evangelie niet verliezen.

Uit welke Bijbelboeken in de kerk gepreekt moet worden

Er werd eens aan Luther gevraagd uit welke boeken van de Heilige Schrift vooral gepreekt zou moeten worden. Zijn antwoord: Voor degenen die tegen de kettters moeten strijden uit de Psalmen, het Evangelie van Johannes en de brieven van Paulus. Maar voor de gewone mensen en de jongeren moet uit de andere evangeliën gepreekt worden.

Wie de Boeken der Koningen zorgvuldig zou lezen, zou een geweldige prediker worden.

Het Boek der Psalmen is een boek voor de grootste en vroomste theologen.

Psalm 110 is het hoogtepunt en de kern van de hele Schrift. In deze Psalm wordt gezegd dat Christus Degene is Die alles regeert en iedereen beschermt, en dat Hij alles volledig in Zijn hand heeft. Zo beschrijft deze Psalm op een uitnemende wijze het Koninkrijk en het Priesterschap van Christus. Dat is een voortreffelijke geestelijke verklaring. Deze Psalm verdient het om uitgelegd te worden. Als ik gezond zou zijn, zou ik eraan beginnen.

Het Evangelie is veel makkelijker te begrijpen dan de profeten. Christus heeft op de eenvoudigste wijze gesproken en toch was Hij de welsprekendheid in eigen Persoon. De profeten zijn ook niet hoogdravend, maar toch zijn ze veel moeilijker. Daarom is het het beste en tegelijkertijd de hoogste vorm van welsprekendheid om zo eenvoudig mogelijk te spreken.

De beste manier van preken

De gewone man moet je niet onderwijzen door verheven, moeilijke zaken en bedekte woorden, want die kan hij niet vatten. In de kerk komen eenvoudige kleine kinderen, dienstmeisjes, oude vrouwen en mannen. Zij hebben niets aan een hoogdravende preek, daar begrijpen ze ook niets van. Soms zeggen ze misschien wel: Tjonge, wat heeft de dominee mooie dingen gezegd! Wat heeft hij toch een goede preek gehouden! Maar dan vraag je aan hen: Waar ging het over? En dan zeggen ze: Ik weet het niet. Tegen eenvoudige mensen moet je zeggen dat wit wit is en zwart zwart. Dat moet je op de meest eenvoudige manier doen, zoals het is, met gewone, duidelijke woorden. En dan begrijpen ze het nog nauwelijks.

Ach, hoe heeft onze Heere Christus Zich ingespannen om eenvoudig te zijn in Zijn onderwijs! Hij gebruikte gelijkenissen van wijnstokken, van schapen, van bomen, enzovoorts. Dat deed Hij allemaal om ervoor te zorgen dat de mensen het zouden kunnen begrijpen, bevatten en onthouden.

De brief aan de Galaten is mijn lievelingsbrief, waar ik me helemaal door laat leiden. Het is mijn Käthe van Bora.

Over de brief van Jakobus

Veel mensen hebben er zich het hoofd over gebroken hoe ze de brief van Jakobus in overeenstemming kunnen brengen met de brieven van Paulus. Want deze twee zaken staan lijnrecht tegenover elkaar: het geloof maakt rechtvaardig en het geloof maakt niet rechtvaardig. Wie die twee met elkaar kan rijmen, die wil ik mijn baret opzetten. En dan mogen ze mij voor dwaas uitmaken.

De eerste brief van Johannes is niet zo moeilijk. Toch wil niemand hem overwegen, hoewel intussen alles ervan afhangt.

De strenge en verschrikkelijke toorn van God

Helaas zien wij dit nu voor onze ogen gebeuren: de mensen vertrouwen op zichzelf. Ze horen het Woord wel, maar het gaat het ene oor in en het andere oor uit. Ze kunnen er veel over praten en toch volgt er geen betering van het leven noch vrucht van het geloof. Iedereen wil een christen en protestant zijn, en toch komt er geen einde aan de zorg voor de buik, de ellendige gierigheid, het woekeren en andere zonden, terwijl God door vrome, trouwe predikanten laat waarschuwen. Dit is een zeker teken dat God binnenkort het Woord en de zuivere leer wegnemen zal. Hij zal de mensen in het donker van hun hart laten, zodat ze naar hun eigen goeddunken wandelen. Ook zal, zoals Christus in Mattheüs 21:43 aan de Joden dreigt, het Koninkrijk van God van hen weggenomen en aan anderen gegeven worden, die vruchten voortbrengen. Dan volgt de genadeslag: koninkrijken, land en volk worden vanwege hun onbekeerlijkheid verwoest en vernietigd.

Daarom huiver ik. Ik ben bang dat ons land binnenkort ook bezocht en vreselijk gestraft zal worden vanwege onze grote ondankbaarheid en de verachting en lastering van het dierbare Woord door de vijanden. Het Woord, dat God in deze ge-

vaarlijke laatste tijden zo helder en overvloedig laat schijnen. God kan lange tijd geduld hebben als de mensen slecht zijn. Maar wanneer ze Zijn Woord verachten en vervolgen, raakt Zijn geduld op. Dan is de laatste straf ophanden, zoals onder anderen met de Joden, Grieken en Romeinen gebeurd is.

God dienen

Wie niet God alleen dient, die dient zonder twijfel de duivel. Hoe komt dat? U kunt God niet dienen, tenzij u Zijn Woord en bevel hebt. Maar als Zijn Woord en bevel ontbreken, dan dient u niet God, maar uw eigen wil. Dan zegt onze Heere God: Degene die u dient, moet u ook maar belonen; welke duivel heeft u dit bevolen? Ik beveel u: Eer uw vader en uw moeder, dien de overheid en uw naaste. Dat laat u na; en wat Ik u niet bevolen heb, dat doet u. En daar zou Ik tevreden mee moeten zijn? O nee, daar komt niets van in. Want God dienen houdt dit in: doen wat God in Zijn Woord bevolen heeft, elk in zijn eigen stand. Dit is het niet: uit eigen, zelfgekozen vroomheid doen wat u goeddukt.

Wat afgoderij is

Onder afgoderij verstaan we allerlei heiligheid, godsdienst en geestelijkheid (hoewel het er aan de

buitenkant schitterend uit kan zien) van degenen die God willen dienen zonder Christus, de Middelaar, zonder Zijn Woord en uitdrukkelijk bevel. Hetzelfde geldt voor allerlei intensieve en vurige contemplatie van het hart. Zoals men het bijvoorbeeld in het pausdom voor een van de meest geestelijke werken hield als de monniken in hun cel zaten en iets verzonnen over God en Zijn wonderlijke werken; als zij in hun grote godsvrucht zo vurig ontstoken waren, dat ze op hun knieën lagen, baden en zich met zo'n grote lust en concentratie op de hemelse zaken richtten, dat ze van louter blijdschap moesten huilen. Ze banden alle gedachten aan vrouwen en alles wat vergankelijk is uit; ze dachten alleen aan God en Zijn grote wonderwerken. Het verstand beschouwt dit als louter engelachtige geestelijkheid. Desondanks zijn het allemaal werken van het vlees. Dat wijst Paulus helder aan als hij zegt in Galaten 5: 'De werken des vleses nu zijn openbaar; welke zijn overspel, hoererie (...), afgoderij, toverij.'

Daarom zijn allerlei vormen van godsdienst (ook al hebben ze een naam en schijn van grootheid en heiligheid) waarin men God zonder Zijn Woord en bevel wil dienen, niets anders dan afgoderij. En hoe heiliger en geestelijker ze lijken, des te schade-

lijker en giftiger zijn ze. Ze trekken de mensen immers af van het geloof in Christus. Ze zorgen ervoor dat de mensen op hun eigen krachten, werk en gerechtigheid vertrouwen. In het pausdom ging de stand van de monniken voor de allerheiligste door. Maar de orden, het vasten, het bidden, de harige mantels, de heiligste werken, de regels en de hele manier van leven van alle monniken zijn louter werken van het vlees. Want ze denken dat ze door hun orderegel heilig zijn en worden en niet door Christus, Die ze beschouwen en vrezen als een strenge, toornige Rechter.

Afgoderij en de straf erop

Onder afgoderij verstaan we alles wat niet geschiedt, geleerd en gedaan wordt zoals Gods Woord dat ons voorschrijft en leert. Want wie God wil dienen, moet niet kijken naar het werk op zichzelf en naar wat iemand doet. We moeten ons juist afvragen op welke manier het moet gebeuren, of God het ook bevolen heeft. God heeft immers zoals Samuël zegt (1 Sam. 15:22) meer behagen in gehoorzaamheid aan Zijn Woord dan in brandoffers.

Daarom, wie Gods stem niet gehoorzaamt, die is een afgodendienaar, al zou hij zich op de moei-

lijkste en meest verheven godsdienst beroemen. En het is de eigenschap van de afgodendienaren dat ze niet uitkiezen wat makkelijk en gering van aanzien is, maar wat groot en moeilijk is. Dat hebben we gezien aan de monniken, die steeds maar weer, ja bijna elke dag, nieuwe vormen van godsdienst verzinnen. Maar omdat God het niet in Zijn Woord bevolen heeft, is het louter afgoderij. Daarbij en daarnaast komen altijd godslastering, verachting van het Woord van God, gierigheid, ongerechtigheid, geweld, onrechtvaardige rechtspraak en oordelen en dergelijke. Want wat de mensen zonder Gods Woord en bevel aan godsdienst stichten, is afgoderij, zoals de Schrift zegt.

Daarom moeten we afgoderij met de grootste ijver mijden. Want er staat niet zomaar een straf op, maar afgoderij leidt tot de finale, uiterste verwoesting. Want God bezoekt het onrecht dat de naaste aangedaan wordt met vreselijke straffen, zoals we in de profeten en geschiedenissen zien. Hoeveel harder en vreselijker zal Hij dan straffen als Hij ziet dat Zijn eer door de goddeloze mensen door afgodendienst en valse leer bezoedeld en onderdrukt wordt! O, de straf zal veel groter zijn dan in het hart van een mens op kan komen of zijn tong uit kan spreken!

Een godsdienst stichten zonder Gods bevel

Iemand vroeg aan Luther: Wie een godsdienst sticht met goede bedoelingen en vroomheid, maar zonder Gods Woord en bevel, vindt de ware God niet. Hij dient een vreemde god. Maar hoe kan dat bewezen worden?

Daarop antwoordde Luther: De reden dat een mens God eert en aanroept, is dat hij troost, hulp en al het goede van Hem verwacht. Als dit aanroepen en eren plaatsvindt volgens Gods Woord, en de mens alle genade van God verwacht op grond van Zijn belofte en toezegging die Hij ons in Christus gedaan heeft, dan roept hij de ware, levende, eeuwige God aan en eert Hem. Maar als iemand in eigen vroomheid en goeddunken een werk of godsdienst begint, om daardoor Gods toorn te verzoenen, vergeving van zonden en het eeuwige leven en de zaligheid te verkrijgen, dan eert en aanbidt hij een afgod. Zo iemand is een afgodendienaar. Deze afgod bedenkt hij zelf in zijn hart, tegen Gods gebod en bevel in. Dat doen alle huichelaars en werkheiligen. En zo iemand heeft er niets aan als hij denkt: Ik doe het ter ere van de ware God; want 'wat uit het geloof niet is, dat is zonde' (Rom. 14:23).